

Svanenmärkning av
Textilservice

Remissförslag

Version 4.0

Innehåll

Vad är en Svanenmärkt textilservice?	4
Varför välja Svanenmärkning?	4
Vad kan Svanenmärkas?	4
Hur ansöker man?	4
1 Beskrivning av tjänsten	6
2 Energi, växthusgaser och vatten	8
3 Tvättkemikalier	13
4 Transport	23
5 Textilier och mattor	24
6 Utsläpp och plastavfall	27
7 Kvalitetskontroll av tvätterier	28
8 Arbetsförhållanden	28
9 Miljöledning inklusive myndighetskrav	29
10 Poängsammanställning	31
Regler för Svanenmärkning av tjänster	32
Efterkontroll	32
Versionshistorik	32
Nya kriterier	32
Bilaga 1 Beskrivning av tjänsten	
Bilaga 2 Textilkategorier	
Bilaga 3 Underleverantör av kemtvätt	
Bilaga 4 Energi- och CO ₂ -faktorer för bränsle och el	
Bilaga 5 Intyg från tillverkaren av den kemiska produkten	
Bilaga 6 Erklæring fra tekstilleverandører om tekstilproduksjon	

Adresser

Nordiska Ministerrådet beslutade 1989 att införa en frivillig officiell miljömärkning, Svanen. Nedanstående organisationer/företag har ansvaret för det officiella miljömärket Svanen på uppdrag av respektive lands regering. För mer information se webbplatserna:

Danmark

Miljömärkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1
DK-2150 Nordhavn
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Island

Norræn Umhverfismerking
á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Detta dokument får kopieras endast i sin helhet och utan någon form av ändring. Citat får göras om upphovsmannen Nordisk Miljömärkning omnämns.

Finland

Miljömärkning Finland
Box 489
FI-00101 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Norge

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

Vad är en Svanenmärkt textilservice?

En Svanenmärkt textilservice:

- Är energieffektiv och har en låg klimatpåverkan.
- Har en begränsad vattenåtgång och sparar på jordens resurser.
- Har en kemikalieförbrukning, som lever upp till tuffa miljö- och hälsokrav. Exempelvis är tvättmedlen fria från optisk vitt, parfym och DADMAC. Användningen av kemikalier är begränsad.
- Reducerar miljöpåverkan från transporter som sker i distributionen.
- Köper in textilier varav minst 85 % är miljömärkta eller lever upp till Oeko-Tex 100-standarden.

Varför välja Svanenmärkning?

- Tvätteriet får använda varumärket Svanen i sin marknadsföring. Svanenmärket har mycket hög kännedom och trovärdighet inom Norden.
- Svanenmärket är ett enkelt sätt att kommunicera miljöarbete och miljöengagemang till kunderna.
- Svanenmärket klargör vilka miljöbelastningar som är viktigast och visar därmed hur man som företag kan minska utsläpp, resursförbrukning och avfallsbelastning.
- En miljöanpassad produktion ger ett bättre utgångsläge inför framtida miljökrav från myndigheterna.
- Svanenmärkning kan betraktas som en vägledning för arbetet med miljöförbättringar inom verksamheten.
- Svanenmärkningen innehåller inte bara miljökrav utan även kvalitetskrav, eftersom miljö och kvalitet ofta går hand i hand. Det betyder att en Svanlicens också kan ses som en kvalitetsstämpel.

Vad kan Svanenmärkas?

Produktgruppen omfattar hela tjänsten textilservice. En kedja/koncern med flera enheter kan söka om licens till en eller flera enheter. Varje enhet ska uppfylla kraven och ha sin egen licens. Om alla enheter i en kedja/koncern i ett land är Svanenmärkta kan de marknadsföra sig som en Svanenmärkt kedja/koncern i det landet.

För tyghandduksrullar kan antingen hela tvätteriet Svanenmärkas eller endast den delen av tvätteriet som hanterar tyghandduksrullar.

Kriterierna gäller inte för företag som endast erbjuder kemtvätt (rens). För dessa företag finns kriterierna för alternativ kemtvätt.

Hur ansöker man?

Ansökning och kostnader

För information om ansökningsprocessen och avgifter för denna produktgrupp hänvisar vi till respektive lands hemsida. För adresser se sidan 3.

Vad krävs?

Ansökan ska bestå av en ansökningsblankett/webbformulär samt dokumentation som visar att kraven är uppfyllda.

Kriterierna för textilservice består av en kombination av obligatoriska krav och poängkrav. De obligatoriska kraven markeras O + nummer och ska alltid uppfyllas. Poängkraven markeras P + nummer och för varje poängkrav som uppfylls ges en viss poäng. Poängen räknas samman och för att licens ska erhållas måste en viss poängsumma uppfyllas.

För varje krav är det beskrivet hur kravet ska dokumenteras. Det finns också symboler som används för att underlätta arbetet. Symbolerna är:

- Skicka med
- Kravet kontrolleras på plats.

För att få Svanlicens krävs att:

- Samtliga obligatoriska krav uppfylls.
- Minst 20 poäng uppnås, se krav O38.
- Nordisk Miljömärkning har kontrollerat på plats.

All information som sänds till Nordisk Miljömärkning blir konfidentiellt behandlat. Underleverantörer kan skicka dokumentationen direkt till Nordisk Miljömärkning som också behandlas konfidentiellt.

Licensens giltighetstid

Miljömärkningslicensen gäller så länge kriterierna uppfylls och till dess kriterierna slutar gälla. Kriterierna kan förlängas eller justeras, i sådana fall förlängs licensen automatiskt och licensinnehavaren meddelas.

Senast 1 år innan kriterierna slutar gälla meddelas vilka kriterier som ska gälla efter kriteriernas sista giltighetsdatum. Licensinnehavaren erbjuds då möjlighet att förnya licensen.

Kontroll på plats

I samband med ansökan kontrollerar Nordisk Miljömärkning vanligen på plats att kraven uppfylls. Vid kontrollen ska underlag för beräkningar, original till inskickade intyg, mätprotokoll, inköpsstatistik och liknande som styrker att kraven uppfylls kunna uppvisas.

Frågor

Vid frågor, kontakta gärna Nordisk Miljömärkning, se adresser på sidan 3. Mer information och hjälp vid ansökan kan finnas. Besök respektive lands hemsida för ytterligare information.

1 Beskrivning av tjänsten

Det här avsnittet innehåller krav som syftar till att beskriva tjänsten och fördelningen av tvättgods mellan olika textilkategorier. Fördelningen av tvättgods ligger till grund för kraven gällande användning av energi, vatten och tvättkemikalier.

O1 Beskrivning av tjänsten

Ansökaren ska beskriva tjänsten som ska Svanenmärkas enligt bilaga 1. Här anges också eventuella underleverantörer, både Svanenmärkta och icke Svanenmärkta, för vattentvätt och kemtvätt.

Beskrivning av tjänsten i enlighet med bilaga 1.

O2 Fördelning av tvättgods mellan olika textilkategorier

Tvätteriet ska fördela inkommande tvättgods i kg på årsbasis mellan textilkategorierna i tabell 1. Se bilaga 2 för en beskrivning av textilkategorierna.

Fördelningen av tvättgods mellan olika textilkategorier ligger till grund för kraven gällande användning av energi, vatten och tvättkemikalier. Endast tvättgods som levereras till tvätteriet ska räknas med, inte omtvätt. Antalet kg ska vara baserat på invägning.

Tabell 1 Textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	Kg
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri och liknande Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin etc.	
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Renrumstextilier	
2) Arbetskläder till institution/handel/service Skor	Vitt	
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	
	Stuglogilinne	
4) Restaurang	Vita dukar	
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade textilier	
	Andra textilier	
6) Täcken och kuddar		
7) Moppar och offshore-mattor		
8) Andra mattor		
9) Tyghandduksrullar		
10) Industritorkdukar		
11) Kemtvätt		
12) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	
	Annat	
13) Övrigt		
SUMMA		

Fördelning av inkommande tvättgods i kg på årsbasis mellan textilkategorierna i tabell 2.

Underlag som styrker ovanstående fördelning.

O3 Icke Svanenmärkta underleverantörer

Andelen tvätt som sker hos underleverantörer utan Svanenmärkning får inte överstiga 1,0 vikt-%.

Alla icke Svanenmärkta underleverantörer ska dokumentera att de uppfyller krav O16 för samtliga kemikalier som används vid tvätt till den Svanenmärkta kunden (tvätter).

Dokumentation av andelen textilier (vikt-%) som på årsbasis tvättas hos icke Svanenmärkta underleverantörer.

Lista över tvättkemikalier som används hos icke Svanenmärkta underleverantörer. Om dessa tvättkemikalier är Svanenmärkta eller redan kända av Nordisk Miljömärkning och tillåtna på Svanenmärkta tvätterier krävs ingen ytterligare dokumentation. I annat fall krävs dokumentation i enlighet med krav O16.

O4 Kemtvätt

Alla kemikalier som används till kemtvätt (rens) ska uppfylla krav O16 avseende ingående ämnen.

Mängd och typ av kemikalier som är inköpta till kemtvätt och mängd använda kemikalier som är levererade till godkänd mottagare ska dokumenteras med intyg från tvättmedelsleverantör och avfallsmottagare.

För tvätterier där kemtvätt utgör mer än 1,0 vikt-% och mindre än 5,0 vikt-% av den totala tvättmängden (både internt och externt hos eventuella underleverantörer) får inte halogenerade tvättvätskor (t.ex. perkloretylen) användas.

För tvätterier där kemtvätt utgör 5,0 viktprocent eller mer av den totala tvättmängden (både internt och externt hos eventuella underleverantörer) får bara Svanenmärkt alternativ kemtvätt användas.

Dokumentation i enlighet med krav O16 och säkerhetsdatablad för produkt enligt gällande europeisk lagstiftning (bilaga II i REACH, Förordning 1907/2006/EF).

Mängd och typ av kemikalier som är inköpta till kemtvätt och mängd använda kemikalier som är levererade till godkänd mottagare ska dokumenteras med intyg från tvättmedelsleverantör och avfallsmottagare.

Antal kg textilier som kemtvättas, både internt och externt hos eventuella underleverantörer, ska dokumenteras. Vid extern kemtvätt, uppge leverantör och tvättmetod. Underleverantören ska fylla i bilaga 3. Om underleverantören är en Svanenmärkt alternativ kemtvätt behövs ingen ytterligare dokumentation.

P1 Kemtvätt

Följande poäng delas ut till tvätterier som har under 5,0 vikt-% kemtvätt och använder sig av Svanenmärkt alternativ kemtvätt.

- 1 poäng om > 70 % av kemtvättsgodset behandlas av en Svanenmärkt alternativ kemtvätt.
- 2 poäng om allt kemtvättsgods behandlas av en Svanenmärkt alternativ kemtvätt eller om inga textilier skickas till kemtvätt, varken internt eller externt.

- Underleverantörens licensnummer och årsrapportering med hänsyn till mängden kemtvätt (vikt-%).

2 Energi, växthusgaser och vatten

Kraven som handlar om energi, växthusgaser och vatten är indelade i sju krav varav fem är obligatoriska och tre är poängkrav. Det är möjligt att uppnå 25 poäng totalt inom kraven på energi, växthusgaser och vatten.

O5 Svavelinnehåll i bränsle

Svavelinnehållet i de bränslen som används på tvätteriet får inte överstiga 0,05 viktprocent svavel.

Ingen dokumentation krävs för naturgas, LPG, fast biomassa eller andra energikällor för vilka det är allmänt accepterat att svavelinnehållet aldrig överstiger gränsvärdet.

- Dokumentation om svavelinnehåll i bränsle från bränsleleverantören.

O6 Energi

Använd energi (A_{energi}) på tvätteriet ska vara mindre än eller lika med tvätteriets gränsvärde för energi (G_{energi}). Den tillåtna energianvändningen (F_{energi}) varierar beroende på textilkategori, se tabell 2. Beräkning av tvätteriets G_{energi} och A_{energi} ska göras på årsbasis.

Om energianvändningen till följande processer kan urskiljas med hjälp av mätutrustning eller relevanta beräkningar kan den undantas från beräkningen av A_{energi} :

- Intern reningsanläggning för avloppsvatten.
- 35 % av energianvändningen från eventuell VOC-stripper på tvätterier som tvättar industritorkdukar.
- Intern kemtvätt av textilier.

Tabell 2 Faktorvärden för energianvändning för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	F _{energi} [kwh/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri och liknande Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin etc.	2,50
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Renrumstextilier	
2) Arbetskläder till institution/handel/service Skor	Vitt	2,00
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	1,40
	Stuglogilinne	1,70
4) Restaurang	Vita dukar	2,30
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade textilier	2,20
	Andra textilier	
6) Täcken och kuddar		2,55
7) Moppar och offshore-mattor		0,75
8) Andra mattor		0,65
9) Tyghandduksrullar		1,55
10) Industritorkdukar		3,10
11) Kentvätt		-
12) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	2,90
	Annat	
13) Övrigt		0,65

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

Beräkning av G_{energi} och A_{energi}:

$$G_{energi} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{energi})_i]$$

$$A_{energi} = 1,6 \cdot A_{el} + A_{bränsle}$$

G_{energi} = Gränsvärde för total energi i kWh/kg tvättgods på tvätteriet

A_{energi} = Använd energi i kWh/kg tvättgods på tvätteriet

(F_{energi})_i = Faktorvärde för energianvändning i kWh/kg per textilkategori.

A_{bränsle} = Använt bränsle i kWh/kg tvättgods på tvätteriet

A_{el} = Använd el i kWh/kg tvätt på tvätteriet

(Andel)_i = Andel av en textilkategori i, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i divideras med den totala årsmängden tvättgods.

Beräkning som visar att A_{energi} är mindre än eller lika med G_{energi}.

Underlag som styrker beräkningen.

P2 Energi

Det ges poäng till tvätterier som har lägre energianvändning än de kravnivåer som anges i tabell 3.

Tabell 3 Poäng för låg energianvändning

Procentandel A_{energi} av G_{energi}	Poäng
A_{energi} är mindre än 50 % av G_{energi}	10
A_{energi} är mindre än 60 % av G_{energi}	8
A_{energi} är mindre än 70 % av G_{energi}	6
A_{energi} är mindre än 80 % av G_{energi}	4
A_{energi} är mindre än 90 % av G_{energi}	2
A_{energi} är mindre än 95 % av G_{energi}	1

Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 4.

O7 Utsläpp av växthusgaser

Mängden växthusgaser (A_{GHG}) som tvätteriet släpper ut ska vara mindre än eller lika med gränsvärdet för tvätteriets utsläpp av växthusgaser (G_{GHG}). Utsläppskraven varierar för de olika textilkategorierna. I tabell 4 anges de faktorvärden (F_{GHG}) som ska användas för respektive textilkategori. Beräkning av tvätteriets G_{GHG} och A_{GHG} ska göras på årsbasis. Omräkningsfaktorer för energi finns i bilaga 4.

Om tvätteriet med hjälp av mätutrustning eller relevanta beräkningar kan skilja ut följande förbrukning, så ingår den inte i beräkningen av A_{GHG} :

- Intern reningsanläggning för avloppsvatten.
- 35 % av energianvändningen från eventuell VOC-stripper på tvätterier som tvättar industritorkdukar.
- Intern kemtvätt av textilier.

Tabell 4 Faktorvärden för utsläpp av växthusgaser för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	$F_{\text{GHG}}[\text{gCO}_2\text{e/kg}^*]$
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri och liknande Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin etc.	470
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Renrumstextilier	
2) Arbetskläder till institution/handel/service Skor	Vitt	370
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	250
	Stugogilinne	315
4) Restaurang	Vita dukar	435
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade textilier	410
	Andra textilier	

6) Täcken och kuddar		485
7) Moppar och offshore-mattor		135
8) Andra mattor		115
9) Tyghandduksrullar		280
10) Industritorkdukar		595
11) Kemtvätt		-
12) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	555
	Annat	
13) Övrigt		95

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

Beräkning av G_{GHG} och A_{GHG} :

$$G_{GHG} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{GHG})_i]$$

A_{GHG} beräknas enligt bilaga 4.

$(F_{GHG})_i$ = Faktorvärde för utsläpp av växthusgaser i gram CO₂-ekvivalenter/kg per textilkategori.

A_{GHG} = Mängd CO₂-ekvivalenter från utsläpp vid energianvändning i gram/kg tvättgods på tvätteriet.

$(Andel)_i$ = Andel av en textilkategori i, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i divideras med den totala årsmängden tvättgods.

G_{GHG} = Gränsvärde för totalt CO₂-ekvivalent utsläpp i gram/kg tvättgods på tvätteriet.

Beräkning som visar att A_{GHG} är mindre än eller lika stor som G_{GHG} .

P3 Utsläpp av växthusgaser

Det ges poäng till tvätterier som har lägre utsläpp av växthusgaser än de kravnivåer som anges i tabell 5.

Tabell 5 Poäng för lägre utsläpp av växthusgaser (gram CO₂/kg textil)

Procentandel A_{GHG} av G_{GHG}	Poäng
A_{GHG} är mindre än 40 % av G_{GHG}	10
A_{GHG} är mindre än 50 % av G_{GHG}	8
A_{GHG} är mindre än 60 % av G_{GHG}	6
A_{GHG} är mindre än 70 % av G_{GHG}	4
A_{GHG} är mindre än 80 % av G_{GHG}	2
A_{GHG} är mindre än 90 % av G_{GHG}	1

Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 7.

O8 Vattenanvändning

Använd energi (A_{vatten}) på tvätteriet ska vara mindre än eller lika med tvätteriets gränsvärde för energi (G_{vatten}). Vattenanvändningen varierar för olika textilkategorier. I tabell 6 anges vilka faktorvärden (F_{vatten}) som ska användas för varje kategori. Beräkning av tvätteriets G_{vatten} och A_{vatten} ska göras på årsbasis.

Vattenanvändningen omfattar tvätteriets totala förbrukning av ledningsvatten och eventuellt vatten från egen brunn.

Tabell 6 Faktorvärden för vattenanvändning för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	F _{vatten} [l/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri och liknande Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin etc.	19,5
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Renrumstextilier	
2) Arbetskläder till institution/handel/service Skor	Vitt	16,5
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	10,0
	Stuglogilinne	
4) Restaurang	Vita dukar	17,0
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade textilier	13,5
	Andra textilier	
6) Täcken och kuddar		24,0
7) Moppar och offshore-mattor		7,0
8) Andra mattor		6,5
9) Tyghandduksrullar		9,5
10) Industritorkdukar		11,0
11) Kentvätt		0,0
12) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	17,0
	Annat	
13) Övrigt		7,0

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

Beräkning av A_{vatten} och G_{vatten}:

$$G_{vatten} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{vatten})_i]$$

(F_{vatten})_i = Faktorvärde för vattenanvändning i liter vatten/kg tvättgods per textilkategori.

(Andel)_i = Andel av en textilkategori i, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i divideras med den totala årsmängden tvättgods.

G_{vatten} = Gränsvärde för total vattenanvändning i liter/kg tvättgods på tvätteriet.

A_{vatten} = Använt vatten i liter/kg tvättgods på tvätteriet.

Beräkning som visar att kravet uppfylls.

Underlag som styrker beräkningen.

P4 Vattenanvändning

Det ges poäng till tvätterier som har lägre vattenanvändning än de kravnivåer som anges i tabell 7.

Tabell 7 Poäng för låg vattenanvändning

Procentandel A_{vatten} av G_{vatten}	Poäng
A_{vatten} är mindre än 50 % av G_{vatten}	5
A_{vatten} är mindre än 60 % av G_{vatten}	4
A_{vatten} är mindre än 70 % av G_{vatten}	3
A_{vatten} är mindre än 80 % av G_{vatten}	2
A_{vatten} är mindre än 90 % av G_{vatten}	1

Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 10.

3 Tvättkemikalier

Med vaskekjemikalier menes alle kjemikalier som kommer i kontakt med tekstilet før, under og etter prosessen (for eksempel impregneringsmiddel, flekkfjernere, tekstilfargingsmiddel). For flere av kjemikaliekravene kan det være aktuelt at Nordisk Miljømerking mottar dokumentasjon direkte og konfidensielt fra kjemikalieleverandøren. På bakgrunn av denne dokumentasjonen vil Nordisk Miljømerking kunne gi lisenssøker tilbakemelding om kravet overholdes eller ei.

Kravene i kriteriedokumentet og tilhørende vedlegg gjelder for samtlige inngående stoffer i det kjemiske produktet, men ikke for forurensninger om ikke annet fremgår i spesifikke krav. Inngående stoffer og forurensninger er definert under.

- Inngående stoffer: Alle stoffer i det kjemiske produktet, inklusive tilsatte additiver (f.eks. konserveringsmidler og stabilisatorer) i råvarene. Kjente avspaltningsprodukter fra inngående stoffer (f.eks. formaldehyd, arylamin, in situ-genererte konserveringsmidler) regnes også som inngående.
- Forurensninger: Rester fra produksjonen og råvareproduksjonen som inngår i det ferdige kjemiske produktet i konsentrasjoner under 100,0 ppm (0,01000 vektprosent/ 100,0 mg/kg).

Eksempler på forurensninger er rester av reagenser, rester av monomerer, katalysatorer, biprodukter, «scavengers» (dvs. kjemikalier som anvendes for å eliminere/ minimere uønskede stoffer), rester av rengjøringsmidler til produksjonsutstyret samt ”carryover” fra andre produksjonslinjer.

O9 Klassifisering av tvättkemikalier

Tvättkemicalierna får inte vara klassificerade enligt de faroklasser och farokoder som är angivna i tabell 8.

Tabell 8 Klassificering av tvättkemikalier

CLP-förordning 1272/2008		
Faroklass	Farokategori	Farokod
Akut toxicitet	Kategori 1-4	H300, H310, H330, H301, H311, H331, H312*, H332*
Specifik organtoxicitet, enstaka och upprepad exponering	STOT SE kategori 1-2 STOT RE kategori 1-2	H370, H371, H372, H373**
Fara vid aspiration	Kategori 1	H304**
Luftvägs- eller hudsensibilisering**	Kategori 1/1A/1B	H334 og H317
Cancerogenitet	Kategori 1A/1B/2	H350, H351
Mutagenitet i könsceller	Kategori 1A/1B/2	H340, H341
Reproduktionstoxicitet	Kategori 1A/1B/2	H360, H361, H362

* Produkter där klassificeringen beror på innehållet av oxalsyra (CAS 144-62-7) eller perättiksyra (CAS 79-21-0) är undantagna.

** Produkter där klassificeringen beror på innehållet av enzymer och produkter till fläckborttagning som används direkt på fläcken innan tvätt är undantagna.

Var uppmärksam på att det är kemikalieproducenten som är ansvarig för klassificeringen.

- Säkerhetsdatablad för produkt enligt gällande europeisk lagstiftning (bilaga II i REACH, Förordning 1907/2006/EF).
- Ifyllt och underskrivet intyg från kemikalieproducenten (bilaga 5).
- För Svanenmärkta tvättkemikalier: Uppge endast produktnamn och licensnummer.

O10 Klassificering av ingående ämnen i tvättkemikalier

Ingående ämnen i tvättkemikalierna får inte vara klassificerade enligt de faroklasser och farokoder som är angivna i tabell 9.

Tabell 9 Klassificering av ingående ämnen i tvättkemikalier

CLP-förordning 1272/2008		
Faroklass	Farokategori	Farokod
Luftvägs- sensibilisering	Kategori 1 – gäller endast sprayprodukter utan skumfilter	H334
Cancerogenitet	Kategori 1A/1B/2	H350 H350 H351*
Mutagenitet i könsceller	Kategori 1A/1B/2	H340 H340 H341
Reproduktions- toxicitet	Kategori 1A/1B/2	H360 H360 H361

** NTA som förorening i komplexbildare undantas kravet, men med en begränsning om att koncentrationen i råvaran ska vara under 0,2 viktprocent och att koncentrationen i slutprodukten är under 0,1 viktprocent.*

- Säkerhetsdatablad för produkt enligt gällande europeisk lagstiftning (bilaga II i REACH, Förordning 1907/2006/EF).
- Ifyllt och underskrivet intyg från kemikalieproducenten (bilaga 5).
- För Svanenmärkta tvättkemikalier: Uppge endast produktnamn och licensnummer.

O11 Tvättkemicaliernas innehåll av miljöfarliga ämnen

Användningen av ämnen som är giftiga för vattenmiljön och som inte bryts ned lätt i vattenmiljön (ämnen med farokoderna H410, H411 och H412) begränsas enligt följande:

$100 * A_{H410} + 10 * A_{H411} + A_{H412} \leq 1,3$ g/kg textil, där

A_{H410} är den använda mängden ämnen med H410 i g per kg textil.

A_{H411} är den använda mängden ämnen med H411 i g per kg textil.

A_{H412} är den använda mängden ämnen med H412 i g per kg textil.

Ämnen som är klassificerade med H410 viktas med andra ord 100 gånger mer än H412.

Undantag:

- Proteas/subtilisin klassificerat som Akvatisk kronisk 2 H411 undantas från kravet. Var uppmärksam på att produkten också ska uppfylla krav O9 beträffande klassificering av produkter.
- Tensider som är lätt nedbrytbara*, anaerobt nedbrytbara** och som är klassificerade med H412.
- Natriumhypoklorit, CAS-nr 7681-52-9 och natrium dichloroisocyanurate, dihydrat, CAS-nr 51580-86-0, som är klassificerade med H410.
- Perättiksyra, CAS-nr 79-21-0.

** I enlighet med DID-listan (daterad 2016 eller senare) eller testmetod nr. 301 A-F eller nr. 310 i OECD guidelines for testing of chemicals eller andra motsvarande testmetoder.*

*** I enlighet med DID-listan (daterad 2016 eller senare) eller ISO 11734, ECOTOC nr 28 (juni 1988) eller motsvarande testmetoder, där en nedbrytbarhet på minst 60 % uppnås under anaeroba förhållanden.*

- Sammanställning av tvättkemicaliernas innehåll av H410, H411 och H412-klassificerade föreningar per kg textil.
- Beräkningar som visar att kravet uppfylls.

O12 Begränsning av tvättkemikaliernas samlade CDV – kritisk utspädningsvolym

För varje textilkategori anges i tabell 13 faktorvärden för tvättkemikaliernas samlade kritiska utspädningsvolym ($F_{CDV_{kronisk}}$). Vid beräkningen används kroniska värden ($CDV_{kronisk}$).

På grund av ämnenas nedbrytning i tvättprocessen tillämpas särskilda regler för tre ämnen:

- Aktivt klor som t.ex. natriumhypoklorit tas inte med i beräkningen av CDV. Användningen av aktivt klor begränsas specifikt i krav O13.
- Väteperoxid (H_2O_2) tas inte med i beräkningen av CDV.
- Perättiksyra tas med i beräkningen som ättiksyra.

Tabell 10 Faktorvärden (F) för $CDV_{kronisk}$ för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	$F_{CDV_{kronisk}}$ [liter/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri och liknande Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin etc.	180 000
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Renrumstextilier	
2) Arbetskläder till institution/handel/service Skor	Vitt	140 000
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	60 000
	Stugogilinne	70 000
4) Restaurang	Vita dukar	100 000
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade textilier	100 000
	Andra textilier	
6) Täcken och kuddar		60 000
7) Moppar och offshore-mattor		100 000
8) Andra mattor		60 000
9) Tyghandduksrullar		60 000
10) Industritorkdukar		160 000
11) Kemtvätt		-
12) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	140 000
	Annat	
13) Övrigt		60 000

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

Beräkning av kritisk utspädningsvolym ($CDV_{kronisk}$):

$$G_{CDV} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{CDV})_i]$$

Krav på CDV: $A_{CDV} \leq G_{CDV}$

G_{CDV} = Gränsvärdet för kemikalieförbrukningens kritiska utspädningsvolym räknat i liter per kg tvättgods. Det är det viktade genomsnittet av faktorvärdena som ger gränsvärdet för ett tvätteri.

$(Andel)_i$ = Andel av en textilkategori i, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i (exkl. omtvätt) divideras med den totala årsmängden tvättgods (exkl. omtvätt).

$(F_{CDV})_i$ = Faktorvärdet för CDV i liter per kg tvättgods per textilkategori i.

A_{CDV} = Den kritiska utspädningsvolymen för den använda mängden kemikalier på tvätteriet i liter per kg tvättgods.

Dokumentationen ska i första hand hänvisa till DID-listan daterad 2016 eller senare. För ämnen som inte finns med på listan eller där data saknas kan annan dokumentation, t.ex. testrapporter eller litteraturreferenser användas.

CDV beräknas utifrån formlerna nedan. CDV beräknas för samtliga ämnen i varje tvättkemikalie och för alla tvättkemikalier som kravet omfattar:

$$CDV_{kronisk} = \sum CDV_i = \sum (dos_i \times DF_i \times 1000 / TF_{kronisk}), \text{ där}$$

dos_i = den ingående mängden av det enskilda ämnet i g/kg textil

DF_i = nedbrytningsfaktorn för ämne i

$TF_{kronisk}$ = kronisk toxicitetsfaktor

- Beräkning av G_{CDV} och A_{CDV} som visar att kravet uppfylls. I anslutning till beräkningen ska fullständigt recept (handelsnamn, kemiskt namn, mängd, CAS-nummer och DID-nummer för varje ingrediens i produkten) uppges för alla produkter.

P5 Poängmöjlighet för CDV-värden

Det ges poäng till tvätterier som uppnår följande resultat.

Tabell 11 Kritisk utspädningsvolym CDV – poängmöjlighet

Procentandel A_{CDV} av G_{CDV}	Poäng
A_{CDV} utgör mindre än 30 % av G_{CDV}	5
A_{CDV} utgör mindre än 40 % av G_{CDV}	4
A_{CDV} utgör mindre än 50 % av G_{CDV}	3
A_{CDV} utgör mindre än 60 % av G_{CDV}	2
A_{CDV} utgör mindre än 70 % av G_{CDV}	1

- Beräkning av uppnådd %-andel A_{CDV} av G_{CDV} , som visar hur många poäng som uppnås. Se också krav O12.

O13 Begränsning av tvättkemikaliernas innehåll av klor

För varje textilkategori anges i tabell 12 faktorvärden för tvättkemikaliernas innehåll av klor (F_{klor}).

Tabell 12 Faktorvärden (F) för klor för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	F_{klor} [mg/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri och liknande Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin etc.	1500
	Kökstextilier och handdukar	1875
	Färgade arbetskläder och andra textilier	0
	Renrumstextilier	300
2) Arbetskläder till institution/handel/service Skor	Vitt	150
	Annat	0
3) Hotell	Hotellinne	115
	Stuglogilinne	
4) Restaurang	Vita dukar	265
	Vita servetter	1500
	Färgade dukar och andra textilier	0
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade textilier	1725
	Andra textilier	115
6) Täcken och kuddar		0
7) Moppar och offshore-mattor		0
8) Andra mattor		0
9) Tyghandduksrullar		20
10) Industritorkdukar		0
11) Kemtvätt		0
12) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	150
	Annat	0
13) Övrigt		0

* Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.

Klorberäkning:

$$G_{\text{klor}} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{\text{klor}})_i]$$

Krav på klor: $A_{\text{klor}} \leq G_{\text{klor}}$

G_{klor} = Gränsvärdet för tvätteriets förbrukning av aktivt klor mätt i mg aktivt klor per kg tvättgods. Det är det viktade genomsnittet av faktorvärdena som ger gränsvärdet för ett tvätteri.

$(Andel)_i$ = Andel av en textilkategori i, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i kategorin i (exkl. omtvätt) divideras med den totala årsmängden tvättgods (exkl. omtvätt).

$(F_{\text{klor}})_i$ = Faktorvärdet för aktivt klor i mg per kg tvättgods per textilkategori i.

A_{klor} = Den använda mängden aktivt klor på tvätteri i mg per kg tvättgods.

Beräkning av G_{klor} och A_{klor} , som visar att kravet uppfylls.

P6 Poängmöjlighet vid låg förbrukning av klor

Tvätterier kan få poäng vid låg förbrukning av klor så som anges i tabell 13.

Antal poäng hänger samman med andelen tvättgods där klor ofta används (det vill säga högt faktorvärde för klor, F_{klor} , och av relativt låg klorförbrukning, A_{klor} , i förhållande till detta).

Tabell 13 Klorförbrukning och poängmöjlighet

Procentandel A_{klor} : ($A_{\text{klor}} / G_{\text{klor}}$) * 100 %	Gränsvärde för klor, G_{klor}			
	$0 \leq G_{\text{klor}} \leq 20$	$20 < G_{\text{klor}} \leq 65$	$65 < G_{\text{klor}} \leq 330$	$G_{\text{klor}} > 330$
A_{klor} utgör mindre än 50 % av G_{klor} eller intet klorförbruk	2 poäng	5 poäng	8 poäng	10 poäng
A_{klor} utgör mindre än 60 % av G_{klor}	1 poäng	4 poäng	6 poäng	8 poäng
A_{klor} utgör mindre än 70 % av G_{klor}	1 poäng	3 poäng	5 poäng	6 poäng
A_{klor} utgör mindre än 80 % av G_{klor}	0 poäng	2 poäng	3 poäng	4 poäng
A_{klor} utgör mindre än 90 % av G_{klor}	0 poäng	1 poäng	2 poäng	2 poäng

☒ Beräkning av uppnådd %-andel A_{klor} av G_{klor} , som visar hur många poäng som uppnås. Se också krav O13.

O14 Begränsning av tvättkemikaliernas innehåll av icke anaerobt nedbrytbara ämnen

För varje textilkategori anges i tabell 14 faktorvärden för tvättkemikaliernas innehåll av icke anaerobt nedbrytbara ämnen (F_{anNBO}).

Tabell 14 Faktorvärden (F) för icke anaerobt nedbrytbara ämnen (anNBO) för olika textilkategorier

Textilkategorier	Underkategorier	F_{anNBO} [g/kg*]
1) Arbetskläder till industri/kök/slakteri och liknande Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Vita arbetskläder från t.ex. livsmedelsindustrin etc.	1,75
	Kökstextilier och handdukar	
	Färgade arbetskläder och andra textilier	
	Renrumstextilier	
2) Arbetskläder till institution/handel/service Skor	Vitt	1,25
	Annat	
3) Hotell	Hotellinne	0,60
	Stuglogilinne	
4) Restaurang	Vita dukar	1,10
	Vita servetter	
	Färgade dukar och andra textilier	
5) Sjukhus/vårdhem	Blodfläckade textilier	1,00
	Andra textilier	
6) Täcken och kuddar		0,60
7) Moppar och offshore-mattor		1,00
8) Andra mattor		0,75
9) Tyghandduksrullar		0,60

10) Industritorkdukar		1,50
11) Kemtvätt		0,00
12) Privata kläder från hushåll/institutioner	Vitt	1,25
	Annat	
13) Övrigt		0,60

* *Antal kg tvättgods i varje textilkategori baseras på angiven data i krav O2.*

Beräkning av ämnen som inte är anaerobt nedbrytbara (anNBO):

$$G_{anNBO} = \sum [(Andel)_i \cdot (F_{anNBO})_i]$$

Krav på anNBO: $A_{anNBO} \leq G_{anNBO}$

G_{anNBO} = Gränsvärdet för tvätteriets förbrukning av ämnen som inte bryts ned anaerobt, mätt i g anNBO per kg tvättgods. Det är det viktade genomsnittet av faktorvärdena som ger gränsvärdet för ett tvätteri.

$(F_{anNBO})_i$ = Faktorvärdet i g anNBO per kg tvättgods för textilkategori i.

A_{anNBO} = Den använda mängden anNBO på tvätteriet i g anNBO per kg tvättgods.

Iminodisuccinat kan uteslutas i beräkningen av anNBO.

Dokumentationen ska i första hand hänvisa till DID-listan daterad 2016 eller senare. För ämnen som inte finns med på listan eller där data saknas kan annan dokumentation, t.ex. testrapporter eller litteraturreferenser användas.

Ämnen som inte är tensider kan undantas från kravet på anaerobt nedbrytbarhet om något av följande tre alternativ uppfylls:

- Lätt nedbrytbara och har låg adsorption ($A < 25\%$)
- Lätt nedbrytbara och har hög desorption ($D > 25\%$)
- Lätt nedbrytbara och inte bioackumulerbara

För bestämning av adsorption/desorption används metod 106 i OECD Guidelines eller ISO CD 18749 "Water quality – Adsorption of substance activated sludge".

Beräkning av G_{anNBO} og A_{anNBO} som visar att kravet uppfylls.

O15 Tvättaktiva tensider, lätt nedbrytbara aerobt och anaerobt

Alla tvättaktiva tensider ska vara lätt aerobt nedbrytbara enligt testmetod nr 301 A-F i OECD guidelines for testing of chemicals eller motsvarande testmetoder.

Alla tvättaktiva tensider ska vara anaerobt nedbrytbara, vilket betyder minst 60 % nedbrytbarhet under anaeroba förhållanden, i enlighet med ISO 11734, ECETOC nr 28 eller motsvarande testmetoder.

Dokumentationen ska i första hand hänvisa till DID-listan daterad 2016 eller senare. För tensider som inte finns med på listan eller där data saknas kan annan dokumentation, t.ex. testrapporter eller litteraturreferenser användas.

- ☒ Hänvisning till DID-listan daterad 2016 eller senare. För tensider som inte finns med på listan eller där data saknas kan annan dokumentation, t.ex. testrapporter eller litteraturreferenser användas.
- ☒ För Svanenmärkta tvättkemikalier: Uppge endast produktnamn och licensnummer.

O16 Ämnen som inte får ingå i tvättkemikalierna

Tvättkemikalierna får inte innehålla följande ämnen.

- Alkylfenoletoxylater (APEO) och/eller alkylfenolderivat (APD)
- LAS (linjära alkylbensensulfonater)
- DADMAC (dialkyldimetylammoniumklorid)
- Fluortensider och andra per- och polyfluorerade föreningar (PFC)*
- Borsyra och borater
- Optiska vitmedel
- Parfym
- Triclosan
- EDTA (Ethylenediaminetetraacetic acid) och dess salter Fosfater
- Ämnen som har evaluerats i EU att vara PBT (Persistent, bioaccumulable and toxic) eller vPvB (very persistent and very bioaccumulable), i enlighet med kriterierna i bilaga XIII i REACH, samt ämnen som inte utretts ännu men som uppfyller dessa kriterier.
- Ämnen som anses vara potentiellt hormonstörande i kategori 1 eller 2 enligt officiella listor inom EU. EUs rapport om hormonstörande ämnen finns att läsa i sin helhet på http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf (bilaga L, sida 238 och framåt)
- Ämnen på kandidatlistan <http://echa.europa.eu/candidate-list-table>
- Halogenerade flamskyddsmedel
- Nanomaterial/-partiklar**

* Impregneringsmedel till personliga skyddskläder är undantaget. PFOS og/eller PFOA är dock förbjudet i alla tillämpningar.

** Nanomaterial/-partiklar definieras enligt EU kommissionens definition av nanomaterial daterad den 18 oktober 2011, "Ett naturligt, oavsiktligt framställt eller avsiktligt tillverkat material som innehåller partiklar i fritt tillstånd eller i form av aggregat eller agglomerat och där minst 50 % av partiklarna i antalsstorleksfördelningen har en eller flera yttre dimensioner i storleksintervallet 1–100 nm". Exempel är ZnO, TiO₂, SiO₂, Ag och laponite med partiklar i nanostorlek i koncentration över 50 %. Polymeremulsioner räknas inte som nanomaterial.

- Ifyllt och underskrivet intyg från kemikalieproducenten (bilaga 5).
- För Svanenmärkta tvättkemikalier: Uppge endast produktnamn och licensnummer.

O17 Andelen miljömärkta tvättkemikalier

Minst 30 vikt-% av tvättkemicalierna ska vara miljömärkta på årsbasis.

En miljömärkt tvättkemikalie är märkt med Svanen, EU Ecolabel eller Bra Miljöval.

Två alternativa beräkningar kan användas:

a) För kedjor/koncerner kan beräkningen göras på koncernnivå, eller beräknas per tvätterier (som i alternativ b).

b) För enskilda tvätterier kan tvättkemikalier baserade på perättiksyra, klor, väteperoxid och alkali undantas från beräkningen.

- Beräkning med översikt över produktnamn, typ av märkning, licensnummer, och mängd på årsbasis.

Alternativ a): Uppge data för alla tvättkemikalier för varje tvätterier. Baserat på detta görs en samlad beräkning för koncernen.

Alternativ b): Uppge data för alla tvättkemikalier, men gör beräkningen endast för de tvättkemikalier som omfattas av kravet.

P7 Miljömärkta tvättkemikalier

Användning av miljömärkta tvättkemikalier ger poäng enligt tabell 15.

Tabell 15 Poängmöjlighet för miljömärkta tvättkemikalier

Andelen tvättkemikalier märkta med Svanen, EU Ecolabel och/eller Bra Miljöval	Poäng
90 vikt-% eller mer	8
70 vikt-% eller mer	6
50 vikt-% eller mer	4
30 vikt-% eller mer	2
10 vikt-% eller mer	1

- Beräkning med översikt över produktnamn, typ av märkning, licensnummer och mängd på årsbasis.

4 Transport

Det här kapitlet innehåller krav på transporter, både interna och externa, av textilier till och från kunder.

O18 Utbildning i miljöanpassad körning

Alla chaufförer som utför transporter av textilier mellan det Svanenmärkta tvätteriet och kunden ska ha genomfört utbildning i miljöanpassad/ekonomisk körning anordnad av extern/behörig utbildningsorganisation. Nyanställda chaufförer ska ha genomfört kursen senast 12 månader efter anställningsdagen.

Vid externa transporter gäller kravet från och med att tvätteriet ingår ett nytt kontrakt med extern transportör.

- Rutiner som säkerställer utbildning av egna chaufförer.
- Bekräftelse från extern/behörig utbildningsorganisation att chaufförer (både egna och externa) har deltagit på kurs i miljöanpassad/ekonomisk körning.
- Rutiner som säkerställer att externa transporter uppfyller kraven vid nytecknande av kontrakt.
- Vid externa transporter ska kopia av kontrakt vara tillgängliga för Nordisk Miljömärkning på begäran.

O19 Krav på fordon

- a) Nyinköpta och nyleasade bilar för textiltransport ska tillfredsställa senast gällande Euronorm (Euroklass) vid inköpstillfället. Detta gäller från och med datumet för ansökan om Svanenmärkning.

Nyproducerade fordon uppfyller alltid den senast gällande Euronormen.

Eldrivna fordon och andra typer av fordon där det inte finns någon Euronorm omfattas inte av kravet.

- b) Inget fordon som används till textiltransport mellan det Svanenmärkta tvätteriet och kunden får vara äldre än 10 år räknat från första registreringsdatum. Alternativt behöver det leva upp till den senast gällande Euronormen.

Vid externa transporter gäller kravet från och med att tvätteriet ingår ett nytt kontrakt med extern transportör.

- Inköpsrutiner som säkerställer att kraven uppfylls.
- Dokumentation som visar att kravet uppfylls för varje nyinköpt/nyleasat fordon ska vara tillgängligt för Nordisk Miljömärkning på begäran.
- Översikt över den samlade fordonsparken med registreringsnummer och första registreringsdatum. För fordon som är äldre än 10 år ska dokumentation som visar att den senast gällande Euronormen uppfylls bifogas.
- Rutiner som säkerställer att externa transporter uppfyller kraven vid nytecknande av kontrakt.

- ⤵ Vid externa transporter ska kopia av kontrakt och översikt över de fordon som transportören använder till körning för det Svanenmärkta tvätteriet vara tillgängliga för Nordisk Miljömärkning på begäran.

P8 Transport – miljömärkt drivmedel

Det ges poäng för användningen av Svanenmärkt drivmedel enligt tabell 16.

Tabell 16 Svanenmärkt drivmedel

Procentandel Svanenmärkt drivmedel	Poäng
Svanenmärkt drivmedel utgör mer än 15 % av drivmedelsförbrukningen till distribution	3
Svanenmärkt drivmedel utgör mer än 10 % av drivmedelsförbrukningen till distribution	2
Svanenmärkt drivmedel utgör mer än 5 % av drivmedelsförbrukningen till distribution	1

- Uppge typ och mängd drivmedel som används vid transport av textilier.

5 Textilier och mattor

I det här kapitlet ryms krav som berör inköp av textilier och mattor samt kassation.

O20 Code of conduct

Verksamheten ska ha en Code of conduct för inköp av textilier som säkerställer att leverantören samt textilproducenten respekterar och efterlever de 10 principerna i FN:s Global Compact*.

Alternativt kan verksamhetens Code of conduct utgå från ILO:s åtta kärnkonventioner som omfattar:

- Förbud mot barnarbete (konvention 138 om minimiålder för arbete och konvention 182 om förbud mot de värsta formerna av barnarbete)
- Organisationsfrihet (konvention 87 om föreningsfrihet och konvention 98 om organisationsrätt)
- Förbud mot diskriminering (konvention 100 om lika lön för lika arbete oavsett kön och konvention 111 om diskriminering vid anställning och yrkesutövning)
- Förbud mot tvångsarbete (konvention 29 om förbud mot tvångs- och straffarbete och konvention 105 om avskaffande av tvångsarbete)

* FN:s Global Compact är 10 principer som omfattar mänskliga rättigheter, arbetstagar rättigheter, miljö och antikorrupcion. Läs mer på <http://www.unglobalcompact.org/>

Om licensinnehavaren eller leverantören bryter mot verksamhetens Code of conduct kan miljömärkningslicensen dras in.

- Kopia av Code of conduct i enlighet med kravet.
- Beskrivning av hur verksamhetens Code of conduct förmedlas till leverantören och hur leverantörens och textilproducentens efterlevnad kontrolleras.

O21 Inköp av hållbara textilier

En Svanenmärkt textilservice måste leva upp till följande krav på årsbasis

$$\frac{(\text{mängd}_{\text{miljömärkt}} \cdot 5) + \text{mängd}_{\text{Oeko-Tex 100}}}{\text{mängd}_{\text{arbetskläder}} + \text{mängd}_{\text{flatgoods}}} \geq 85 \%$$

där

$\text{mängd}_{\text{miljömärkt}}$ är inköpt mängd av alla miljömärkta textilprodukter

$\text{mängd}_{\text{Oeko-Tex 100}}$ är inköpt mängd av alla icke miljömärkta textilprodukter, som lever upp till Oeko-Tex 100-standarden

$\text{mängd}_{\text{arbetskläder}}$ är inköpt mängd arbetskläder

$\text{mängd}_{\text{flatgoods}}$ är inköpt mängd flatgoods som ska manglas (sängkläder, dukar, handduksrullar etc.)

Med miljömärkta textilier menas Svanen, EU Ecolabel, Bra Miljöval (om både Klass 1 och 2) samt GOTS.

Beräkningen kan genomföras antingen baserat på vikt eller ekonomisk inköpsvolym.

Kravet kan dokumenteras och uppfyllas för en kedja/koncern.

- ☒ Översikt över inköpta textilier med tillhörande beräkning som visar att kravet är uppfyllt. Översikten kan vara baserad på årliga redovisningar från de enskilda leverantörerna om deras andel miljömärkta textilier och icke miljömärkta textilier som lever upp till Oeko-Tex 100-standarden. Nordisk Miljömärkning kommer att utföra stickprovskontroller av utvalda leverantörer för att bekräfta informationen.

- ℙ Vid stickprovskontrollen ska leverantören kunna ta fram dokumentation som styrker redovisningen och giltiga miljömärkningscertifikat/dokumentation för efterlevnad av Oeko-Tex100-standarden för de produkter som Nordisk Miljömärkning väljer ut till stickprovskontroll.

P9 Miljömärkta textilier

Det ges poäng till tvätterier som köper in en hög andel miljömärkta textilier enligt tabell 17. Procentandelen miljömärkta textilier beräknas med formeln

$$\frac{\text{mängd}_{\text{miljömärkt}}}{\text{mängd}_{\text{arbetskläder}} + \text{mängd}_{\text{flatgoods}}} * 100$$

där

$\text{mängd}_{\text{miljömärkt}}$ är inköpt mängd av alla miljömärkta textilprodukter

$\text{mängd}_{\text{arbetskläder}}$ är inköpt mängd arbetskläder

$\text{mängd}_{\text{flatgoods}}$ är inköpt mängd flatgoods som ska manglas (sängkläder, dukar, handduksrullar etc.)

Med miljömärkta textilier menas Svanen, EU Ecolabel, Bra Miljöval Klass 1 och 2 samt GOTS.

Beräkningen kan genomföras antingen baserat på vikt eller ekonomisk inköpsvolym.

Kravet kan dokumenteras och uppfyllas för en kedja/koncern.

Tabell 17 Poäng för inköp av miljömärkta textilier

Andel miljömärkta textilier	Poäng
Mer än 50 %	8
Mer än 40 %	6
Mer än 30 %	4
Mer än 20 %	2
Mer än 10 %	1

Beräkning som visar hur många poäng som uppnås i förhållande till tabell 23.

O22 Förbud mot mjukgörande ftalater

Mjukgörande ftalater får inte ingå i mattor vid nyinköp.

Rutin som säkerställer att mjukgörande ftalater inte ingår i mattor vid nyinköp.

Intyg från leverantören av mattor att mjukgörande ftalater inte ingår i mattor som levereras till det Svanenmärkta tvätteriet.

O23 Kassation

Tvätteriet ska redovisa vikten av kasserade textilier och mattor på årsbasis per kategori nedan. Ange vilken typ av textilier och mattor som vanligen kasseras inom vardera kategorin.

- Återanvändning
- Materialåtervinning
- Energiåtervinning/förbränning
- Deponi
- Annat (ange vad)

Kravet avser de textilier och mattor som tvätteriet själva äger.

Redovisning enligt kravet.

P10 Kassation gröna grepp

Poäng ges för åtgärder/initiativ inom de tre första stegen i EU:s avfallshierarki; förebyggande, återanvändning och materialåtervinning, enligt nedan.

- Åtgärder som förebygger att kassation uppstår ger 1 poäng. Maximalt kan 2 poäng erhållas. Exempel på åtgärder som ger poäng är mikrochip i textilierna inom en tvättkategori samt reparation av textilier och mattor lokalt på tvätteriet. Andra åtgärder kan accepteras efter beslut från Nordisk Miljömärkning.
- Om minst 50 % av de kasserade textilierna och mattorna går till återanvändning eller materialåtervinning enligt krav O23 ges 3 poäng.

- Om minst 30 % av de kasserade textilierna går till återanvändning eller materialåtervinning enligt krav O23 ger 3 poäng.
- Kravet kan dokumenteras och uppfyllas för en kedja/koncern. Beskrivning och motivering av åtgärder/initiativ enligt ovan.
- Redovisning enligt krav O23.

6 Utsläpp och plastavfall

Det här kapitlet innehåller obligatoriska krav på vattenutsläpp och retur av plast samt ett poängkrav beträffande textilproduktion av syntetiska material och utsläpp av mikroplast i avloppsvattnet.

O24 Vattenutsläpp

Vattenutsläpp från tvätteriet ska uppfylla samtliga krav och villkor från kommunala och regionala myndigheter. Det omfattar villkor kopplade till tillstånd eller godkännande av verksamhetens bedrivande samt förelägganden och andra beslut från berörd miljömyndighet.

Om tvättgodset består av industritorkdukar till mer än fem viktprocent ska avloppsvattnet renas innan det släpps ut i det kommunala avloppsnätet. Slammet från tvätteriets reningsanläggning ska hanteras som miljöfarligt avfall och hanteringen ska vara godkänd av landets miljömyndigheter.

- Dokumentation som visar att anläggningen uppfyller eventuella myndighetskrav. Alternativt ska det dokumenteras att det inte föreligger några krav på tvätteriets utsläpp av avloppsvatten.
- Tvätterier som tvättar industritorkdukar ska ange vilka lagar/regelverk som gäller och hur dessa uppfylls. Dokumentation av rutiner för rening av avloppsvattnet före utsläpp i kommunalt avloppssystem och hantering av slammet.

P11 Information om textilproduktion och reducereing av utsläpp av mikroplast i avloppsvattnet

Tvätterier som aktivt sätter fokus på mikroplast genom att låta sin största leverantör av syntetiska/blandningstextilier besvara frågor om vilka syntetiska material som ingår och produktionen av dessa - i enlighet med bilaga 6: 3 poäng.

Tvätterier som har installerat reningsteknik som tar bort huvudparten av utsläppen av syntetiska textilrester/mikroplast i avloppsvattnet: 5 poäng.

- Intyg från leverantör (bilaga 6).
- Bekräftelse från leverantör av reningsteknik om installation och reningseffektivitet i förhållande till syntetiska textilrester/mikroplast från tvätt av textilier.

O25 Retur av plast

Tvätteriet ska erbjuda kunderna att ta med sig plastavfall i retur. Tvätteriet ska säkerställa att plasten sänds till recirkulering.

- Bekräftelse på att tvätteriet erbjuder kunderna att ta med sig tvätteriets plastavfall i retur.

- Kopia på tvätteriets medlemsbevis i retursystem eller annan dokumentation för de retursystem som producenten och/eller importören deltar i.

7 Kvalitetskontroll av tvätterier

Det här kapitlet innehåller krav på kvalitetskontroll av tvätterier.

O26 Kvalitetskontroll

Tvätteriet måste uppfylla och efterleva de kvalitets- och arbetsmiljökrav som är fastställda av den nationella tvätteriororganisationen eller kvalitetskontrollen för tvätterier.

Alternativt kan tvätteriet välja en av följande möjligheter:

- Uppfylla kraven i RAL GZ-992 (Professional Linen Care – Quality Assurance) med undantag för kraven på sortering.
- Vara certifierade enligt ISO 9001 (Quality management systems – Requirements) och EN 14065 (Textiles – Laundry processed textiles – Biocontamination control system) där det ställs specifika krav på bakteriologisk och synlig renhet.

Tvätterier i länder som saknar ett nationellt kvalitetsorgan kan låta något av de andra nordiska ländernas kontrollorgan genomföra kontrollen.

- Kopia av rapport från kvalitetskontroll utförd av extern och opartisk inspektör som visar att kraven uppfylls.
- Om aktuellt: Tilläggsdokumentation för tvätterier som levererar till sjukhus.

8 Arbetsförhållanden

Det här kapitlet innehåller krav på arbetsförhållanden för egna anställda och underleverantörer/bemanningsföretag.

O27 Arbetsförhållanden

Egna anställda ska vara garanterade löner (inklusive speciella tjänster), arbetstider och andra arbetsvillkor som inte underskrider de som arbetsmarknadens parter har avtalat för motsvarande arbete inom det aktuella tjänsteområdet. Sådana villkor är ofta avtalade genom kollektivavtal som har ingåtts av representativa arbetsmarknadsparter i aktuellt land och gäller för hela landets område (naturligt geografiskt upptagningsområde för arbetstagare i landet).

- Dokumentation av medlemskap i arbetsgivarförening, kopia av avtal med fackförening eller kopia av avtal mellan sökande och anställda i förhållande till kravet.

O28 Underleverantörer/bemanningsföretag

Underleverantörer/bemanningsföretag som erbjuder arbetskraft, ska uppfylla följande krav:

- Arbetet ska utföras av underleverantörens egen personal.
Underleverantören får inte anlita en annan underleverantör.

- Underleverantören måste vara registrerad för moms och arbetsgivaravgift och (i Finland) vara ”förskottsuppbördsregistrerad”.
 - Företaget får inte vara skyldiga/ligga efter med betalningen av skatter eller avgifter.
 - Egna anställda ska vara garanterade löner (inklusive speciella tjänster), arbetstider och andra arbetsvillkor som inte underskrider de som arbetsmarknadens parter har avtalat för motsvarande arbete inom det aktuella tjänsteområdet. Sådana villkor är ofta avtalade genom kollektivavtal som har ingåtts av representativa arbetsmarknadsparter i aktuellt land och gäller för hela landets område (naturligt geografiskt upptagningsområde för arbetstagare i landet).
- Bekräftelse på att arbetet endast utförs av underleverantörens personal.
- Kopia av dokumentation från skattemyndigheter som bekräftar att företaget är moms- och arbetsgivarregistrerat.
- Kopia av dokumentation från skattemyndigheter som bekräftar att företaget inte är skyldiga/liggar efter med betalning av skatter eller avgifter.
- Dokumentation av medlemskap i arbetsgivarförening, kopia av avtal med fackförening eller kopia av avtal mellan sökande och anställda i förhållande till kravet.

9 Miljöledning inklusive myndighetskrav

För att säkerställa att Svanens krav uppfylls ska det finnas ett dokumenterat ledningssystem med följande rutiner implementerade.

Om tvätteriet har ett certifierat kvalitetssystem enligt ISO 9001 eller miljöledningssystem enligt ISO 14 001 eller EMAS, där följande rutiner är implementerade räcker det att certifieringsorganets revisor intygar att kraven har implementerats.

O29 Organisation och ansvar

Ett organisationsschema ska upprättas. Ansvar och befogenheter för centrala funktioner ska definieras. Ansvar för Svanenlicens, marknadsföring, utbildning, inköp och ekonomi ska framgå samt kontaktperson mot Nordisk Miljömärkning.

- Kopia av organisationsschema.

O30 Dokumentation

Licensinnehavaren ska arkivera den dokumentation som sänts in i samband med ansökan. Samtliga dokument som gäller licensen ska finnas lätt tillgängliga hos licensinnehavaren. Det kan exempelvis vara dokument om interna kontroll- och mätreporter. Kontaktperson mot Nordisk Miljömärkning ansvarar för att dokumentationen är uppdaterad och tillgänglig.

- Kontrolleras på plats vid behov.

O31 Inköp

Inköpsrutiner som säkerställer att Svanens krav uppfylls vid alla slags inköp av varor och tjänster ska finnas.

- För dagliga inköp ska konkreta inköpsrutiner finnas för vad som ska väljas i första hand samt en lista över det som inte får köpas in. Vid eventuella avsteg från rutinen ska en inköpsansvarig avgöra frågan.
- För varor och tjänster som inte köps in så ofta ska det finnas övergripande principer för vad som ska väljas respektive inte väljas. För dessa varor och tjänster ska en inköpsansvarig välja utifrån ett miljöperspektiv.

Kopia av alla inköpsrutiner.

O32 Ändringar och avvikelser

Planerade produkt- och marknadsmässiga förändringar som påverkar Svanens krav ska meddelas/godkännas av Nordisk Miljömärkning. Oförutsedda avvikelser som påverkar Svanens krav ska rapporteras till Nordisk Miljömärkning.

Kopia av rutin för ändringar och avvikelser.

O33 Utbildning

Alla anställda och entreprenörer som deltar i den dagliga verksamheten ska ha god miljökunskap för att säkerställa att Svanens krav uppfylls.

De anställda ska kontinuerligt utbildas i generella miljöfrågor och i synnerhet i dem med speciell anknytning till vars och ens arbetsområde.

Deltagande i utbildningen ska dokumenteras. Entreprenörer ska delta i tvätteriets utbildning eller visa dokumentation på att de genomgått likvärdig utbildning.

Kopia av rutin för utbildning av personal och entreprenörer.

O34 Kundinformation

Kunderna ska informeras om att de utnyttjar ett Svanenmärkt tvätteri och vad det innebär.

Kopia av rutinen som beskriver hur kunderna informeras.

O35 Lagar och förordningar

Verksamheten ska säkerställa att gällande lagstiftning följs, avseende arbetsmiljö, yttre miljö, ekonomi, hygien och hälsa. Verksamheten får inte ha någon form av negativ myndighetsanmärkning som inte har korrigerats inom den frist övervakande myndighet har tilldelat. Om kravet inte uppfylls kan Nordisk Miljömärkning säga upp licensen.

Underskriven ansökningsblankett.

O36 Uppföljning av licens

Tvätteriet ska löpande säkerställa att kraven i kriterierna uppfylls. Minst en gång per år (senast 6 månader efter årsbokslut) ska en intern genomgång av verksamheten göras.

Nordisk Miljömärkning kan be om rapporter från den interna genomgången och genomföra kontroller av ett urval eller samtliga krav. Information om kontrollen ges i förväg.

- Rutin för uppföljning av licens.

10 Poängsammanställning

037 Obligatoriskt krav på uppnådda poäng

Tvätteriet ska uppnå minst 20 poäng.

I tabellen nedan finns en sammanställning över poängkraven och hur många poäng som kan samlas i respektive krav.

Tabell 18 Poängsammanställning

Poängkrav	Antal uppnådda poäng	Maximalt antal poäng
P1 Kentvätt		2
P2 Energi		10
P3 Utsläpp av växthusgaser		10
P4 Vattenanvändning		5
P5 Poängmöjlighet för CDV-värden		5
P6 Poängmöjlighet vid låg förbrukning av klor		10
P7 Miljömärkta tvättkemikalier		8
P8 Transport – miljömärkt drivmedel		3
P9 Miljömärkta textilier		8
P10 Kassation gröna grepp		5
P11 Information om textilproduktion och reducering av utsläpp av mikroplast i avloppsvattnet		8
Summa		74

- Sammanställning av poäng enligt tabellen ovan.

Regler för Svanenmärkning av tjänster

För att enkelt kunna identifiera Svanenmärkta tjänster, ska licensnumret samt en beskrivande undertext skrivas ut tillsammans med Svanenmärket.

Den beskrivande undertexten för 075 Textilservice är: **Textilservice**

Mer information om regler, avgifter och grafiska riktlinjer finns på www.svanen.se/regelverk/

Efterkontroll

Nordisk Miljömärkning kan kontrollera att tvätteriet uppfyller Svanens krav även efter att licens har beviljats. Det kan t.ex. ske genom besök på plats eller stickprovskontroll.

Visar det sig att tvätteriet inte uppfyller kraven kan licensen dras in.

Versionshistorik

Nordisk Miljömärkning fastställde version 4.0 av kriterierna för textilservice den 14 mars 2018 och de gäller till och med den 31 mars 2023.

Nya kriterier

Det kommer att tillföras punkter över vilka områden som kan vara aktuella att fokusera på i framtiden efter remissen.

Bilaga 1 Beskrivning av tjänsten

Ange eventuella underleverantörer, både Svanenmärkta och icke Svanenmärkta, för vattentvätt och kemtvätt:

Beskriv lokalen enligt nedan.

- Antal kvm:
- Ägare till lokalen:
- Delar tvätteriet byggnaden med andra företag?
- Kan tvätteriets samlade förbrukning av el, vatten och bränsle specificeras genom regelbundna interna avläsningar eller endast via leverantören?

Beskriv maskinparken och tvättprocessen enligt nedan.

- Beskriv maskinparken och om tvättkemikalier doseras manuellt eller via automatiska doseringssystem:
- Beskriv pannan, vilken typ av bränsle som används och hur detta driver tvättprocessen:
- Beskriv eventuella besparingssystem som exempelvis värmeväxlare eller andra typer av återvinningssystem (t.ex. värmeväxlare/återcirkulering av vatten):

Beskriv nya installationer och förändringar som har genomförts under de senaste 12 månaderna:

Beskriv planerade förändringar och när de beräknas att genomföras:

Övriga upplysningar:

Bilaga 2 Textilkategorier

Textilkategorier	Beskrivning
1) Arbetskläder industri/kök/slakteri och liknande Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Arbetskläder från mekanisk industri, offshore-industri, livsmedelsindustri, läkemedelsindustri, militärkläder och väskor för utomhusbruk samt arbetskläder för slaktare, kockar och liknande. Renrumstextilier från exempelvis följande branscher: Läkemedel, medicinteknisk utrustning, bioteknik, mikroelektronik och optik. Samtliga arbetskläder som används i renrum ska placeras i denna kategori, även om de egentligen tillhör textilkategorin arbetskläder till institution/handel/service (2). Kökstrasor, golvtrasor, köksarbetskläder, kökshanddukar (DK: viskestycker) och liknande från restauranger och storkök. Dessa textilier är ofta kraftigt nedsmutsade och kan vara svåra att få rena.
2) Arbetskläder, institution/handel/service Skor	Arbetskläder från serviceföretag, butiker, hotell, sjukhus, vårdhem och andra institutioner. Militärkläder för inomhusbruk. Skor, särskilt för industriellt bruk, som skickas till tvätter. Här handlar det vanligen om arbetskläder som är mindre hårt nedsmutsade än föregående kategori.
3) Hotell	Till underkategorin hotellinne hör sänglinne och frotté från hotell, pensionat och liknande. Dessa textilier har inte använts mycket innan de tvättas och är därmed lätt nedsmutsade. Till underkategorin stugogilinne (camping set) hör sänglinne och frotté från stugor och liknande. Dessa textilier är använda i cirka en till två veckor och betydligt mer nedsmutsade än traditionellt hotellinne.
4) Restaurang	Dukar, servetter och liknande från restauranger och storkök. Dessa textilier är ofta medelhårt nedsmutsade och det kan förekomma fläckar som kräver omtvätt.
5) Sjukhus/vårdhem	Textilier som exempelvis sängkläder, madrassöverdrag, operationstextilier, barriärlakan och patientkläder från sjukhus, vårdhem och liknande institutioner. Personalens arbetskläder samt täcken och kuddar hör inte till denna textilkategori. Här finns en större variation vad gäller nedsmutsningsgraden men i genomsnitt är smutsen medelsvår.
6) Täcken och kuddar	Täcken, kuddar, sovsäckar och rullmadrasser från exempelvis sjukhus, vårdhem, hotell, fritidsbostäder och liknande. Dessa textilier har ofta en stor volym per kg, vilket ger lägre fyllningsgrad. Det är också svårt att få ut vattnet ur textilierna innan torkning, vilket innebär en större energianvändning i torktuflarna.
7) Offshore-mattor och moppar	Mattor och rengöringsmoppar som används i offshorebranschen. De är ofta kraftigt nedsmutsade, men kräver inte fullständig renhet. De impregneras ofta efter tvätt för att få en stärkt motståndskraft mot smuts.
8) Andra mattor	Entrémattor och liknande som används för att binda smuts och vatten samt rengöringsmoppar. Mattorna och mopparna är vanligen kraftigt nedsmutsade, men kräver inte fullständig renhet. De impregneras ofta efter tvätt för att få en stärkt motståndskraft mot smuts.
9) Tyghandduksrullar	Tyghandduksrullar i bomull för toaletter m.m.
10) Industritorkdukar	Textilier som används för avtorkning inom bland annat grafisk och mekanisk industri. Dessa textilier är ofta starkt förorenade av tryckfärg, olja, metallspån etc.
11) Kemtvätt	Alla textilier som kemtvättas internt eller externt, inklusive privata kläder. Här handlar det ofta om ömtåliga material som inte tål vattentvätt.
12) Privata kläder från hushåll/institutioner	Kläder från privatpersoner som anlitar ett företag för sin tvätt.
13) Övrigt	Textilier som inte tillhör någon av kategorierna ovan och som i regel utgör en mindre del av tvätteriets tvättmängder.

Bilaga 3 Underleverantör av kemtvätt

Företagsnamn:

Vi är leverantörer av kemtvätt till tvätteriet:

Vi bekräftar härmed att vi:

- ska skicka in ett nytt intyg vid planerade ändringar,
- ska kontakta det miljömärkta tvätteriet som vi levererar till och Nordisk Miljömärkning vid oförutsedda avvikelser
- som underleverantör till ett Svanenmärkt tvätterier kan komma att kontrolleras av Nordisk Miljömärkning,
- inte får använda Svanen i vår marknadsföring utan att själva ha licens.

Vi hanterar ca _____ kg textilier per år för ovanstående tvätterier.

Följande kemikalier används vid tvätt till ovanstående tvätterier:

Produktens handelsnamn	Kemiskt namn	Mängd (kg eller liter)/år

Avfallshantering av lösningsmedel:

Avfallsföretag	Typ av kemikalie	Mängd (kg eller liter)/år

Ort och datum	Företagsnamn/stämpel
Ansvarig person	Ansvarig persons underskrift
Telefon	E-post

Bilaga 4 Energi- och CO₂-faktorer för bränsle och el

Bränsle	Energifaktor	Enhet	CO ₂ -faktor	Enhet
Naturgas	11,00*	kWh/m ³ -N	205,0	g/kWh
Eldningsolja	11,29*	kWh/kg	267,3	g/kWh
LPG	12,78*	kWh/kg	234,4	g/kWh
Petroleumkoks	8,72*	kWh/kg	360,0	g/kWh
Koks	8,14*	kWh/kg	370,8	g/kWh
Halm	4,03*	kWh/kg	0	g/kWh
Pellets	4,86*	kWh/kg	0	g/kWh
Träavfall	4,08*	kWh/kg	0	g/kWh
Träflis	0,78*	kWh/dm ³ träflisvolym	0	g/kWh
Biogas	6,39*	kWh/m ³	0	g/kWh
Fjärrvärme	1,1***	kWh/kWh	227***	g/kWh
Elektricitet	1,6	kWh/kWh	115**	g/kWh levererat

* Om mer specifika uppgifter kan lämnas från bränsleleverantören kan dessa användas istället. Dokumenterad inblandningsgrad av biogas i naturgas kan dras ifrån vid CO₂-beräkning.

** Faktorn bygger på att all el levereras via elnätet. För egenproducerad elektricitet från förnybara energikällor kan faktorn halveras till 57,5 g/kWh.

*** Energi- och CO₂-faktorer från det lokala fjärrvärmenätet kan användas i beräkningen.

Om data saknas från leverantören kan följande standardfaktorer för densitet användas:

Naturgas: 0,85 kg/m³n

Lätt eldningsolja: 0,89 kg/liter

Tung eldningsolja: 0,98 kg/liter

För bränsle som inte finns med i tabellen kan data från leverantörer (nedre värmevärde) användas.

Bilaga 5 Intyg från tillverkaren av den kemiska produkten

Detta intyg är baserat på den vetskap vi innehar vid tidpunkten för ansökan baserat på tester och/eller intyg från råvaruproducenter, med förbehåll för utveckling och ny vetskap. Skulle sådan ny vetskap uppstå, så är undertecknad förpliktigad till att sända in ett uppdaterat intyg till Nordisk Miljömärkning.

Produktens namn: _____

Produktens funktion: _____

Kraven i kriteriedokumentet och tillhörande bilagor gäller för samtliga ingående ämnen i den kemiska produkten. Föroreningar räknas inte som ingående ämnen och undantas därmed kraven.

Ingående ämnen och föroreningar definieras enligt nedan, om inte annat anges i de enskilda kraven.

- Ingående ämnen: alla ämnen i den kemiska produkten, inklusive tillsatta additiv (t.ex. konserveringsmedel och stabilisatorer) från råvarorna. Kända avspaltningsprodukter från ingående ämnen (t.ex. formaldehyd, arylamin, in situ-genererade konserveringsmedel) räknas också som ingående.
- Föroreningar: rester från produktionen inkl. råvaruproduktionen som återfinns i en råvara eller den färdiga kemiska produkten motsvarande koncentrationer $\leq 100,0$ ppm ($\leq 0,01000$ viktprocent, $\leq 100,0$ mg/kg) i den kemiska produkten.

Exempel på vad som räknas som föroreningar är resthalter av följande: reagenser inkl. monomerer, katalysatorer, biprodukter, ”scavengers” (dvs. kemikalier som används för att eliminera/minimera oönskade ämnen), rengöringsmedel till produktionsutrustning, ”carry-over” från andra eller tidigare produktionslinjer.

O9 Klassificering av tvättkemikalier

Är tvättkemikalien klassificerad enligt tabellen nedan? Ja Nej

Om ja, vilka klassificeringar? _____

CLP-förordning 1272/2008		
Faroklass	Farokategori	Farokod
Akut toxicitet	Kategori 1-4	H300, H310, H330, H301, H311, H331, H312*, H332*
Specifik organtoxicitet, enstaka och upprepad exponering	STOT SE kategori 1-2 STOT RE kategori 1-2	H370, H371, H372, H373**
Fara vid aspiration	Kategori 1	H304**

Luftvägs- eller hudsensibilisering**	Kategori 1/1A/1B	H334 og H317
Cancerogenitet	Kategori 1A/1B/2	H350, H351
Mutagenitet i könsceller	Kategori 1A/1B/2	H340, H341
Reproduktionstoxicitet	Kategori 1A/1B/2	H360, H361, H362

* Undantaget är produkter där klassificeringen beror på innehållet av oxalsyra (CAS 144-62-7) eller perättiksyra (CAS 79-21-0).

** Undantaget är produkter där klassificeringen beror på innehållet av enzymer och produkter till fläckborttagning som används direkt på fläcken innan tvätt.

O10 Klassificering av ingående ämnen i tvättkemikalier

Innehåller produkten ämnen klassificerade med någon av nedanstående faroangivelser?

H334 – Luftvägssensibiliserande kategori 1/1A/B	Ja	☐	Nej	☐
H350 – Cancerogenitet, farokategori 1A och 1B	Ja	☐	Nej	☐
H351 – Cancerogenitet, farokategori 2	Ja	☐	Nej	☐
H340 – Mutagenitet i könsceller, farokategori 1A och 1B	Ja	☐	Nej	☐
H341 – Mutagenitet i könsceller, farokategori 2	Ja	☐	Nej	☐
H360 – Reproduktionstoxicitet, farokategori 1A och 1B	Ja	☐	Nej	☐
H361 – Reproduktionstoxicitet, farokategori 2	Ja	☐	Nej	☐

O11 Tvättkemikaliernas innehåll av miljöfarliga ämnen

Innehåller produkten ämnen som är klassificerade som miljöfarliga med följande faroangivelser eller kombinationer av dem?

H410 (R50/53) - Aquatic Chronic 1	Ja	☐	Nej	☐
H411 (R51/53) - Aquatic Chronic 2	Ja	☐	Nej	☐
H412 (R52/53) - Aquatic Chronic 3	Ja	☐	Nej	☐

O16 Ämnen som inte får ingå i tvättkemikalierna

Ingår något av följande ämnen i produkten?

Alkylfenoletoxylater (APEO) og/eller alkylfenolderivater (APD)	Ja	☐	Nej	☐
LAS (lineære alkylbensen sulfonater)	Ja	☐	Nej	☐
DADMAC (dialkyldimetylammoniumklorid)	Ja	☐	Nej	☐
Fluortensider och andra per- och polyfluorerade föreningar (PFC)*	Ja	☐	Nej	☐
Borsyre og borater	Ja	☐	Nej	☐
Optisk hvitt	Ja	☐	Nej	☐
Parfyme	Ja	☐	Nej	☐
Triclosan	Ja	☐	Nej	☐
EDTA	Ja	☐	Nej	☐
Fosfater	Ja	☐	Nej	☐

Stoff som har blitt evaluert i EU å være PBT (persistente, bioakkumulerbare og toksiske stoffer) eller vPvB (veldig persistente og veldig bioakkumulerbare) i bilag XIII i REACH samt stoffer som ikke er vurdert ennå, men som oppfyller disse kriteriene.	Ja	☐	Nej	☐
Stoff som anses å være potensielt hormonstyrrende i kategori 1 eller 2 i henhold til offisielle lister innen EU. EUs rapport om hormonstyrrende stoff finnes å lese i sin helhet på http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf (bilag L, side 238 og fremover)	Ja	☐	Nej	☐
Stoff på kandidatlisten http://echa.europa.eu/candidate-list-table	Ja	☐	Nej	☐
Halogenerte flammehemmere	Ja	☐	Nej	☐
Nanomaterial/-partikler**	Ja	☐	Nej	☐

* *Undantaget är impregneringsmedel till personliga skyddskläder. PFOS og/eller PFOA är dock förbjudet i alla tillämpningar.*

** *Nanomaterial/-partiklar definieras enligt EU kommissionens definition av nanomaterial daterad den 18 oktober 2011, "Ett naturligt, oavsiktligt framställt eller avsiktligt tillverkat material som inneholder partiklar i fritt tilstand eller i form av aggregat eller agglomerat og där minst 50 % av partiklarna i antalsstorleksfordelingen har en eller flere yttre dimensioner i storleksintervallet 1–100 nm". Eksempel är ZnO, TiO₂, SiO₂, Ag og laponite med partiklar i nanostorlek i koncentration over 50 %. Polymeremulsioner räknas inte som nanomaterial.*

Om ja på någon/några ovanstående frågor ange CAS-nr (där möjligt), kemiskt namn, halt (i ppm, viktprocent eller i mg/kg). Om nanopartiklar ingår, ange vilken typ av partiklar. Ange också om ämnen ingår i form av en förorening eller som ett tillsatt ämne.

Vid ändringar i sammansättningen av produkten ska ett nytt intyg om oppfyllelse av kraven skickas in till Nordisk Miljömärkning.

Ort och datum	Företagsnamn/stämpel
Ansvarig person	Ansvarig persons underskrift (elektronisk underskrift accepteras)
Telefon	E-post

Bilaga 6 Intyg från textilleverantörer om textilproduktion

Baserat på information från leverantörens textilproducenter: Ange vilka syntetiska material som ingår i de olika textilkategorier som levereras och intervall för andel vikt-% som de syntetiska materialen ingår i.

Textilkategori	Syntetiska material	Vikt-% andel (från till)
Arbetskläder industri/kök/slakteri och liknande Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) ☐ _____	
Arbetskläder, institution/handel/service Skor	Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) ☐ _____	
Hotell	Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) ☐ _____	
Restaurang	Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) ☐ _____	
Sjukhus/vårdhem	Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) ☐ _____	
Offshore-mattor och moppar	Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) ☐ _____	
Andra mattor	Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) ☐ _____	
Tyghandduksrullar	Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) ☐ _____	
Industritorkdukar	Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) ☐ _____	
Övrigt	Polyester ☐ Nylon ☐ Annat (ange) ☐ _____	

Det EU-baserade projektet Mermaids har identifierat olika kritiska parametrar som har stor påverkan på hur mikroplast frigörs under tvättprocessen.

Vilka av följande parametrar har producenten värderat vid design av det syntetiska fibermaterialet (sätt kryss):

- **Fiberlängd:** Ju kortare fibrerna är desto högre är sannolikheten att de migrerar till garnytan och skapar ludd och noppor. Som en konsekvens ökar benägenheten för att de frigörs under tvättprocessen.

Har värderat med följande konklusion: _____

Har inte värderat men kommer att värdera detta innan: _____

Har och kommer inte värdera eftersom: _____

- **Garn-twist:** Garnmotståndet och elasticiteten ökar med twisten. Mer kompakta garn uppnås med högre twist-värden.

Har värderat med följande konklusion: _____

Har inte värderat men kommer att värdera detta innan: _____

Har och kommer inte värdera eftersom: _____

- **Linjär densitet (antal trådar):** Antalet mikrofibrer som frigörs ökar med antalet trådar på grund av en större mängd fibrer per tvärsnitt.

Har värderat med följande konklusion: _____

Har inte värderat men kommer att värdera detta innan: _____

Har och kommer inte värdera eftersom: _____

- **Tygtäthet:** Ett högre antal garn per längdenhet kommer att resultera i en hårdare struktur med lägre sannolikhet för att fibrer frigörs.

Har värderat med följande konklusion: _____

Har inte värderat men kommer att värdera detta innan: _____

Har och kommer inte värdera eftersom: _____

- **Textilhjälpmedel:** Ger fysiskt skydd av fibrer mot nötning /reduktion av friktionskoefficienten (fiber-fiber, fiber-tvättmedel) under tvätten.

Har värderat med följande konklusion: _____

Har inte värderat men kommer att värdera detta innan: _____

Har och kommer inte värdera eftersom: _____

Har textilproducenten utvecklat tvättråd för minimering av utsläpp av mikroplast?

Ort och datum	Företagsnamn/stämpel
Ansvarig person	Ansvarig persons underskrift (elektronisk underskrift accepteras)
Telefon	E-post